

Podpora zakonu proti škodljivim ukrepom oblasti - - predlogi Glosa / Suki

Spoštovani.

V zadnjem letu in pol se je izkazalo, da slovenska družba ni odporna na ekstremne odklone od demokratičnih načel in načel pravne države. Enega temeljnih problemov je mogoče najti v slovenski kulturi, ki je eksistenčno odvisna od finančnih sredstev države, predvsem pri NVO in samozaposlenih. Zaradi odtegnitev teh sredstev se slabi delovanje civilne družbe, marsikdo se v strahu za eksistenco potuhne, pomanjkanje sredstev pa tudi onemogoči slišnost in penetracijo alternativnih idej.

Sindikat Glosa je preko komisije za trajni dialog s samozaposlenimi na področju kulture že predlagal sprejem zakona o samozaposlenih na področju kulture, ki bi zmanjšal odvisnost samozaposlenih in posledično NVO oziroma neodvisnih producentov na področju kulture od političnih odločevalcev.

Temeljna načela predlagane ureditve so:

- zagotoviti človekove in delavske pravice,
- preprečiti vsako diskriminacijo in nelojalno konkurenco,
- zagotoviti primerljivi socialni in gmotni položaj s primerljivimi zaposlenimi po pogodbah o zaposlitvi v javnem sektorju, upoštevajoč stroške samozaposlitve,
- v primeru zaposlitve (zlasti v javnem sektorju) zagotoviti priznanje delovne dobe, delovnih izkušenj, napredovanj, dosežkov, nagrad in neformalno pridobljenega znanja,
- zagotoviti ustrezno nadomestilo prihodka v primeru bolniške nezmožnosti za delo od prvega dneva take nezmožnosti,
- zagotoviti ustrezno nadomestilo prihodka v obdobjih brezposelnosti, brez izgube statusa,
- zagotoviti ustrezna obdobja počitka med delom in na letni ravni za regeneracijo delovnih sposobnosti,
- zagotoviti ustrezno obravnavo osebnega dohodka,
- zagotoviti pravico samozaposlenih do urejanja vprašanj njihovega socialnega položaja s socialnim dialogom,
- zagotoviti pravno varstvo samozaposlenega v primeru kršitev in ugotovljenih elementov delovnega razmerja.

Čeprav predlagani zakon ne zajema neposredno vseh kulturnih dejavnosti in ustvarjalcev, rešuje najbolj pereče probleme, ki se kažejo v primerih, ko samozaposleni delajo v primerljivih pogojih kot redno zaposleni delavci, vendar ne uživajo enakih pravic in plačila za svoje delo.

Z uveljavitvijo predlaganega zakona se bo na trgu dela vzpostavila praksa, ki bo posledično vplivala na celoten trg, kjer nastopajo samostojni delavci, kot regulacija, ki uravnoteži posege države na trg v obliki proračunskega financiranja programov in dejavnosti na področju kulture.

Predlagani zakon odpravlja izjeme, ki so bile potrebne za reševanje akutnih problemov na področju samozaposlenih v kulturi, in nadgrajuje obstoječo zakonodajo tako, da izenačuje samostojne delavce v kulturi z zaposlenimi delavci, ne da bi spreminjal obstoječo zakonodajo.

Predlagani zakon tudi omogoča opravljanje dejavnosti na področju kulture v skladu s splošnimi predpisi, kar pomeni, da se posameznik lahko odloči, da bo dejavnost opravljal kot podjetnik v skladu z gospodarsko zakonodajo.

Predlog zakona ima pozitivne posledice na socialnem področju, saj odpravlja diskriminacijo delavcev, ki so sedaj opredeljeni kot samozaposleni in uvrščeni v kategorijo delodajalcev, čeprav ne morejo svojega dela delegirati drugim delavcem, torej tudi ne morejo zaposlovati nikogar. Predlog zakona uvaja mehanizme, ki bodo v srednjeročnem obdobju vplivali na dvig prihodkov samostojnih delavcev v kulturi in jim tako zagotovili boljši socialni položaj ter jim omogočili plačevanje davkov in prispevkov kot enakovrednim državljanom.

Poglavitni cilj predlaganega zakona je odprava diskriminacije samostojnih delavcev v primerjavi z delavci v rednem delovnem razmerju tako, da se jim zagotovi delavske pravice, ne glede na to, da opravljajo delo za različne delodajalce. Kot šibkejši strani v pogodbenem razmerju se jim prizna pravica do sindikalnega organiziranja, socialnega dialoga, kolektivnega uveljavljanja pravic in sklepanja kolektivnih pogodb.

Drugi cilj je vzpostavitev mehanizmov, ki bodo spodbujali krepitev trga kulturnih in kreativnih produktov, s čimer se uresničuje poslanstvo kulturnih dejavnosti, ki odsevajo družbeno življenje, delujejo kot ogledalo in oblikovalec družbe ter nas predstavljajo svetu, v katerem živimo.

Ne nazadnje vzpostavlja predlagani zakon pogoje za prehod med zaposlitvijo in samostojnim delom in obratno, kar omogoča večjo izkoriščenost kreativnega potenciala.

Predlog zakona je zasnovan tako, da uvaja mehanizme, ki bodo postopoma vplivali na spremembe trga dela v kulturi. Po eni strani zapoveduje evidentiranje ustrezne cene dela v pogodbi, po drugi strani pa uvaja vložek dela honorarja sodelujočih v projekte, s čimer dobijo producenti dodaten vir financiranja, projekti pa realnejšo ceno. Pri tem zakon ne posega v zasebno sfero, temveč le v del, ki je financiran s proračunskimi sredstvi, tako pušča svobodo zasebni iniciativi in uvaja mehanizme, ki zagotavljajo uresničevanje javnega interesa in poslanstva proračunskih sredstev.

Prosimo, da v nov zakon, ki bo odpravil škodljive posledice trenutne vlade, vključite napotilo za sprejem zakona na podlagi zgoraj navedenih načel in ciljev.

Lepo vas pozdravljamo.

V Ljubljani, 11. januarja 2022.

Koordinator Suki
Denis MIKLAVČIČ

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Denis Miklavčič", written in a cursive style.